

PC-13668/NH

B-2111

PERSONNEL ADMINISTRATION IN

INDIA-PUBADB-301

(Semester-III)

Time : Three Hours]

[Maximum Marks : 75

Note : Attempt *two* questions each from Section A & B carrying 12 marks each and the entire Section C consisting of 9 short answer type questions carrying 3 marks each.

SECTION—A

- I. Discuss the meaning, nature and scope of Personnel Administration.
- II. Explain the meaning, features and role of Civil Services in India.
- III. Discuss the meaning, advantages and disadvantages of Classification.
- IV. Write a detail note on the Recruitment System of Civil Services in India.

SECTION—B

- V. Write a detail note on the composition and functions of Union Public Service Commission.
- VI. Discuss the meaning and types of Training System in India.
- VII. Describe the defects in the Promotion System of India and suggest measures to remove them.
- VIII. Give argument for and against the Right to Strike of employees in India.

SECTION—C

(Compulsory Question)

- IX. Write brief answers of the following :
  1. Write the main features of All-India Services.
  2. Write the importance of Interview.
  3. Suggest ways to improve the Position Classification.
  4. Write a short note on pre-entry training.
  5. Write down any *three* Agencies of Recruitment in India.
  6. Define Morale.
  7. Discuss the organization of C.B.I.
  8. What procedure is followed for disciplinary actions against Government servants in India?
  9. Write the main aims and objectives of Staff Councils in India.

PUNJABI VERSION

ਨੋਟ : ਭਾਗ A ਅਤੇ B ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 12 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ C ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 9 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ—A

- I. ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਰਗ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਅਰਥ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਖੇਤਰ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- II. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਾ ਅਰਥ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- III. ਵਰਗੀਕਰਣ ਦਾ ਅਰਥ, ਲਾਭ ਅਤੇ ਹਾਨੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।
- IV. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ 'ਤੇ ਇਕ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

ਭਾਗ—B

- V. ਸੰਘੀ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਆਯੋਗ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਇਕ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
- VI. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਅਰਥ ਅਤੇ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

- VII. ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ ਦੱਸੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਦਿਓ।
- VIII. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੜਤਾਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪੱਖ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿਓ।

ਭਾਗ—C

(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

- IX. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ :
1. ਸਰਵ-ਭਾਰਤੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
  2. ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੱਸੋ।
  3. ਪਦਵੀ ਵਰਗੀਕਰਣ ਨੂੰ ਬੇਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੁਝਾਓ ਦਿਓ।
  4. ਪ੍ਰੀ-ਐਂਟਰੀ ਸਿਖਲਾਈ 'ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।
  5. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ।
  6. ਮਨੋਬਲ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
  7. ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਬਣਤਰ ਦੱਸੋ।
  8. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸ਼ਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਕੀ ਉਪਬੰਧ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ?
  9. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸਟਾਫ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਟੀਚੇ ਲਿਖੋ।